

Sygn. akt IV U 49/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 września 2014 roku

Sąd Okręgowy w Tarnowie – Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Dariusz Płaczek

Protokolant: st. sekr. sądowy Patrycja Czarnik

po rozpoznaniu w dniu 19 września 2014 roku w Tarnowie na rozprawie

sprawy z odwołania A. G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 2 grudnia 2013 roku nr (...)

w sprawie A. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o rentę socjalną

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonej A. G. rentę socjalną na okres od 1 grudnia 2013 roku do 30 listopada 2017 roku;
2. ustala, iż organ rentowy ponosi odpowiedzialność za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Sygn. akt IV U 49/14

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Okręgowego w Tarnowie

z dnia 19 września 2014 r.

Decyzją z dnia 02.12.2013 r., nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T., na podstawie art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 27.06.2003 r. o rencie socjalnej (Dz. U. z 2013 r. poz. 982), odmówił A. G. przyznania prawa do renty socjalnej. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy podniósł, że ubezpieczona nie spełnia warunku całkowitej niezdolności do pracy określonej w/w przepisem, co jest niezbędną przesłanką dochodzenia prawa do renty socjalnej, ponieważ komisja lekarska ZUS w orzeczeniu z dnia 26.11.2013 r. uznała, że ubezpieczona nie jest całkowicie niezdolna do pracy.

Odwołanie od tej decyzji wniosła A. G., domagając się jej zmiany i przyznania prawa do renty socjalnej. W uzasadnieniu odwołująca podniosła, że zaskarżona decyzja jest dla niej krzywdząca, ponieważ choroba Recklinghausena uniemożliwia jej wykonywanie jakiegokolwiek pracy.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie.

W uzasadnieniu wskazał, że roszczenie A. G. o przyznanie renty socjalnej jest

w świetle orzeczenia komisji lekarskiej ZUS z dnia 26.11.2013 r. bezzasadne- stosownie do treści art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 27.06.2003 r. o rencie socjalnej, bowiem odwołująca nie spełnia przesłanek określonych w/w przepisem, z kolei odwołanie nie wnosi żadnych nowych okoliczności, które miałyby wpływ na zmianę tego orzeczenia.

Bezsporne w niniejszej sprawie było, że A. G., urodzona (...) r., ma wykształcenie średnie ogólne (ukończyła liceum ogólnokształcące o profilu pedagogiczno- psychologicznym) i nigdy nie pracowała zarobkowo.

Od 01.09.2005 r. do 30.11.2013 r. wnioskodawczyni pobierała rentę socjalną.

W dniu 03.10.2013 r. wystąpiła do organu rentowego z wnioskiem o ponowne przyznanie jej prawa do tego świadczenia. W orzeczeniu z dnia 29.10.2013 r. lekarz orzecznik ZUS uznał, że wnioskodawczyni nie jest całkowicie niezdolna do pracy. Na skutek sprzeciwu, sprawa skierowana została do komisji lekarskiej ZUS, która w orzeczeniu z dnia 26.11.2013 r. podtrzymała stanowisko wyrażone przez lekarza orzecznika. Na tej podstawie, decyzją z dnia 02.12.2013 r. ZUS Oddział w T. odmówił A. G. przyznania prawa do renty socjalnej.

(okoliczności bezsporne)

Sąd ustalił ponadto następujący stan faktyczny sprawy:

U odwołującej zdiagnozowano:

- chorobę Recklinghausena,
- stan po wieloetapowym leczeniu operacyjnym stawu rzekomego kości piszczelowej lewej,
- przebyte złamanie podudzia lewego,
- przewlekły zespół bólowy kończyny dolnej lewej,
- nadciśnienie tętnicze w wywiadzie,
- zaburzenia nerwicowe w wywiadzie.

Odwołująca jest osobą całkowicie niezdolną do pracy od 01.12.2013 r. na okres czterech lat.

Wrodzony staw rzekomy kości piszczelowej lewej był poddany kilku etapom leczenia operacyjnego, którego skutki zostały powikłane złamaniem tej kości. Kolejna operacją przyniosła względną stabilizację kości z nieprawidłowym jej ułożeniem. Funkcja kończyny jest znacznie zaburzona. Badana ma patologiczny chód - znacznie utyka na chorą kończynę. Może poruszać się w łusce stabilizującej podudzie i wyrównującej jego skrócenie. Odwołująca zwłaszcza w nocy odczuwa dolegliwości bólowe. Nie może też przeciążać kończyny, długo chodzić, stać i utrzymywać pozycji wymuszonej. U badanej nie stwierdza się poprawy stanu zdrowia.

dowód:

- opinia sądowo- lekarska z dnia 08.07.2014 r.- k. 7-10

Sąd podzielił wnioski wynikające z opinii biegłych chirurga ortopedy- traumatologa i neurologa, ponieważ opinia ta sporządzona została w sposób rzetelny, po osobistym przebadaniu ubezpieczonej oraz bardzo szczegółowej i wszechstronnej analizie dokumentacji zgromadzonej w aktach rentowych, przy czym biegli legitymowali się fachową wiedzą oraz odpowiednim doświadczeniem zawodowym. W ocenie Sądu, dokonana przez biegłych diagnoza schorzeń występujących u wnioskodawczyni jest prawidłowa, zaś wnioski wynikające z opinii korespondują ze zgromadzoną dokumentacją medyczną oraz bazują na wynikach przeprowadzonego badania, co czyni opinię wewnętrznie spójną, logiczną i kompletną. Opinia w sposób jednoznaczny i przejrzysty obrazuje stan zdrowia odwołującej i w oparciu o aktualne wskazania wiedzy medycznej kategorycznie rozstrzyga kwestię wpływu stwierdzonych u niej schorzeń na

zdolność do pracy. Z tych też powodów, Sąd w pełni podzielił wnioski wynikające z opinii sądowo- lekarskiej odnośnie całkowitej okresowej niezdolności badanej do pracy zarobkowej.

Opinia powyższa została zakwestionowana przez organ rentowy, który podniósł, że schorzenia narządu ruchu nie wykluczają w przypadku ubezpieczonej możliwości wykonywania pracy umysłowej, skoro w/w ukończyła liceum profilowane pedagogiczno- psychologiczne. Wskazując, że nawet brak kończyny według standardów orzeczniczych nie jest przesłanką do stwierdzenia całkowitej niezdolności do pracy, organ rentowy wniósł o dopuszczenie w sprawie dowodu z opinii uzupełniającej biegłych sądowych celem ustosunkowania się do podniesionych zarzutów.

Zarzuty te nie zasługiwały na uwzględnienie.

Wydana w sprawie opinia jest wyczerpująca. W sposób przejrzysty obrazuje stan zdrowia ubezpieczonej. Odpowiada też na wszystkie istotne pytania, w pełni realizując dyspozycję Sądu wyrażoną w sentencji postanowienia o powołaniu biegłych sądowych. Biegli ci na podstawie osobistego badania wnioskodawczynie, które przeprowadzone zostało dokładnie, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie standardami oraz dogłębnej analizy dokumentacji medycznej znajdującej się w aktach rentowych, dokonali prawidłowego rozpoznania i sformułowali ostateczne wnioski, które Sąd w pełni podziela. Biegli dokonali oceny stanu zdrowia ubezpieczonej z punktu widzenia kryteriów określonych dyspozycją

art. 12 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS- wyraźnie wskazując, że obecny stan zdrowia wnioskodawczynie z istniejącymi dysfunkcjami w zakresie narządu ruchu czyni ją osobą okresowo niezdolną do wykonywania jakiegokolwiek pracy. Odwołująca ma wykształcenie średnie ogólne co oznacza ,ze nie zdobyła żadnego konkretnego zawodu i nigdy też nie pracowała zarobkowo z uwagi na chorobę Recklinghausena i jej skutki. Od 01.09.2005 r. do 30.11.2013 r. pobierała rentę socjalną. Oprócz choroby Recklinghausena rozpoznano u niej stan po wieloetapowym leczeniu operacyjnym stawu rzekomego kości piszczelowej lewej, przebyte złamanie podudzia lewego i przewlekły zespół bólowy kończyny dolnej lewej. Funkcja kończyny u wnioskodawczynie jest znacznie zaburzona. Odwołująca ma patologiczny chód, tj. znacznie utyka na chorą nogę. Może poruszać się w łusce stabilizującej podudzie i wyrównującej jego skrócenie.

W takim stanie zdrowia i przy takich ograniczeniach w ocenie Sądu, teza wynikająca z opinii biegłych ,iż wnioskodawczynie nie może wykonywać żadnej pracy, a zatem również pracy umysłowej jest trafna. Podjęcie przez nią takiej pracy wiązałoby się z koniecznością dojechania czy dojścia do miejsca świadczenia pracy, co przy zdiagnozowanych schorzeniach byłoby dla odwołującej znacznym utrudnieniem. Trzeba również pamiętać, że praca umysłowa wymaga siedzenia, co powoduje obciążenie dolnej partii ciała, w tym kończyn oraz innych wymuszonych pozycji ciała. Te zaś w przypadku odwołującej są przeciwwskazane. Jak bowiem wynika z uzasadnienia opinii biegłych chirurga ortopedy- traumatologa i neurologa, odwołująca nie może przeciążać kończyny, długo chodzić, stać i utrzymywać pozycji wymuszonej. Istotne jest też to, że u wnioskodawczynie nie nastąpiła żadna poprawa stanu zdrowia, w stosunku do okresu kiedy z sam organ rentowy uznawał ją za całkowicie niezdolna do pracy.

Mając więc na uwadze, że okoliczności sporne zostały w sprawie dostatecznie wyjaśnione w oparciu o wydaną opinię sądowo - lekarską, Sąd pominął wniosek dowodowy organu rentowego o dopuszczenie dowodu z opinii uzupełniającej biegłych sądowych, uznając, że zmierzał on jedynie do przewłoki postępowania. Wydana w sprawie opinia wyjaśnia wszystkie kwestie sporne w sposób pełny, powołując się na rzeczowe, konkretne i przekonujące argumenty. W tym miejscu należy jedynie zauważyć, iż w orzecznictwie ugruntowane jest stanowisko, że potrzeba powołania innego (kolejnego) biegłego (biegłych) powinna wynikać z okoliczności sprawy, a nie z samego niezadowolenia strony z dotychczas złożonej (złożonych) opinii. Jeżeli więc opinia biegłych jest przekonująca i zupełna dla sądu, który swoje stanowisko w tym względzie uzasadnił, to fakt, iż opinia taka jest niepełna dla stron procesowych, nie jest przesłanką dopuszczenia w sprawie kolejnej opinii (por. wyrok SN z dnia 06.05.2009 r., II CSK 642/08, Legalis, postanowienie SN z dnia 06.06.2012 r., I UK 113/12, Legalis).

Uwzględniając powyższe, na podstawie opinii biegłych chirurga ortopedy- traumatologa i neurologa, ocenionej pozytywnie, zgodnie z kryteriami zgodności z zasadami logiki i wiedzy powszechnej, poziomu wiedzy biegłych, a także

sposobu motywowania oraz stopnia stanowczości wyrażonych w niej wniosków, Sąd oparł swoje rozstrzygnięcie w niniejszej sprawie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie od decyzji ZUS Oddział w T. z dnia 02.12.2013 r., w świetle ustalonego stanu faktycznego i obowiązujących przepisów prawa, zasługiwało na uwzględnienie.

Stosownie do treści art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 27.06.2003 r. o rencie socjalnej (Dz. U. z 2013 r. poz. 982), renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało:

- 1) przed ukończeniem 18 roku życia;
- 2) w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej- przed ukończeniem 25 roku życia;
- 3) w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

Z kolei ustęp 2 tego artykułu statuuje, iż osobie, która spełnia warunki określone w ust. 1, przysługuje:

- renta socjalna stała- jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest trwała;
- renta socjalna okresowa- jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest okresowa.

Jak stanowi art. 5 ustawy z dnia 27.06.2003 r. o rencie socjalnej, ustalenie całkowitej niezdolności do pracy dokonywane jest na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w myśl zaś art. 15 pkt 1, wymienione w nim przepisy tej ustawy, w tym art. 12-14, art. 107 i art. 118 ust. 1-5, w sprawach nieuregulowanych w ustawie z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej, stosuje się odpowiednio.

Zgodnie z dyspozycją art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 poz. 1440 ze zm.), niezdolną do pracy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Całkowicie niezdolną do pracy jest natomiast osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiejkolwiek pracy (ust. 2). Równocześnie, stosownie do treści art. 13 ust. 1 powołanej ustawy, przy ocenie stopnia i trwałości niezdolności do pracy oraz rokowania co do odzyskania tej zdolności uwzględnia się stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwość przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia, jak również możliwość wykonywania dotychczasowej pracy, względnie możliwość przekwalifikowania zawodowego. W myśl ust. 2, trwałą niezdolność do pracy orzeka się, jeżeli według wiedzy medycznej nie ma rokowań odzyskania zdolności do pracy.

Jak wynika z wydanej w niniejszej sprawie opinii biegłych chirurga ortopedy- traumatologa i neurologa, odwołująca z uwagi na chorobę Recklinghausena, stan po wieloetapowym leczeniu operacyjnym stawu rzekomego kości piszczelowej lewej, przebyte złamanie podudzia lewego i przewlekły zespół bólowy kończyny dolnej lewej jest osobą całkowicie niezdolną do pracy od 01.12.2013 r. na okres czterech lat.

Wrodzony u odwołującej staw rzekomy kości piszczelowej lewej był poddany kilku etapom leczenia operacyjnego, którego skutki zostały powikłane złamaniem tej kości. Kolejną operacją przyniosła względną stabilizację kości z nieprawidłowym jej ułożeniem. Funkcja kończyny jest znacznie zaburzona. Wnioskodawczyni ma patologiczny chód, znacznie utyka na chorą kończynę. Może poruszać się w łusce stabilizującej podudzie i wyrównującej jego skrócenie.

W konsekwencji, nie może przeciążać kończyny, długo chodzić, stać i utrzymywać pozycji wymuszonej. Nie stwierdza się u niej poprawy stanu zdrowia.

Skoro więc zaskarżona przez A. G. decyzja ZUS Oddział w T. z dnia 02.12.2013 r. nie była zasadna, należało uwzględnić jej odwołanie, przyjmując jako podstawę prawną takiego rozstrzygnięcia powołane wyżej przepisy prawa materialnego.

Tym samym, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., Sąd zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał odwołującej prawo do renty socjalnej od 01.12.2013 r. do 30.11.2017 r.

Jednocześnie, Sąd stwierdził, że organ rentowy ponosi odpowiedzialność za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, gdyż dokonał niewłaściwej oceny stanu zdrowia badanej. W tym względzie Sąd miał na uwadze przepis art. 118 ust. 1a ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS.

Zgodnie z art. 118 ust. 1 tej ustawy, organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, z uwzględnieniem tego, iż w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji (ust. 1a). W zdaniu drugim ust. 1a art. 118 ustawy dodano, że organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego. Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 21.06.2012 r., III UK 110/11 (Legalis nr 537327), błąd organu rentowego skutkujący jego „odpowiedzialnością odsetkową” może stanowić efekt błędu w wykładni lub niewłaściwym zastosowaniu prawa oraz błędu w ustaleniach faktycznych. Jeśli zatem wydanie nieprawidłowej decyzji w sprawie o rentę z tytułu niezdolności do pracy byłoby następstwem niewłaściwej oceny stanu zdrowia osoby ubiegającej się o to świadczenie dokonanej przez lekarza orzecznika lub głównego lekarza orzecznika oddziału, a więc następstwem niewłaściwych ustaleń faktycznych, to błąd taki należy uznać za błąd organu rentowego, powodujący jego odpowiedzialność na podstawie art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (punkt 2 wyroku).